

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Waisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szerkesztési részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Kéziratok nem adhatók vissza.</p>	<p>Feliratok szerkesztő: Eder János. Kiadó: Waisz Márk.</p>	<p>Hirdetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 8 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel</p>
--	---	---

Első segélynyújtás a családkörében*).

— Irta Dr. Kovách Aladár, kir. tanácsos —
a Bpesti Önkéntes Mentő Egyesület igazg. főorvosa.

A modern társadalom nagy gondolkodóinak megállapított tételei alapján manapság már mindenki elismeri az egyén értékét. Nagyobb és kisebb intézmények vezetői, nagyon helyesen, súlyt fektetnek arra, hogy az emberi élet megvédessék. Csak az az ország élhet egészséges állami és polgári életet, amelynek tagjai s lakosai egészségesek. Minden vonalon nagy súlyt helyeznek ma már arra, hogy a bajba került egyén egészsége megvédessék és arra, hogy a veszedelemben jutott egészség kikerülje a fenyegető veszélyt, amely azzal fenyegetett, hogy valamely polgárt és embertársunkat elvonja a közért való szerepléstől. Szóval az első segítség nyújtásnak fontosságát mindenki elismeri és törvénybe iktatódott, hogy lehetőleg minden embert ki kell tanítani arra, hogyha bajba jutott, hirtelen megbetegedett, vagy pedig baleset érte, magán, vagy társain segíteni tudjon.

*), „A házi orvos” november hó 1-én megjelent számából.

Ahol balesetekre van kilátás, ott gondoskodás történik orvosokról is és a rendőrségnek karöltve a mentő intézményekkel, körülményekkel védelmezik az emberek életét és hátrálják el a balesetek következményeit.

Szóval köztudatba ment, hogy mindenkinek érteni kellene az első segélynyújtáshoz. Csakis éppen a társadalom alakja, a család az, amelybe nem tudtak behatolni a segélynyújtás eszméi, pedig a családi életben kellene biztosítani azt, hogy ivadékaikat, gyermekeinket ne éri bajok, vagy ha ez mégis megtörténik, olyan közel legyen a segítség, hogy eleje vették minden körülmények között annak, hogy a kicsiny bajból nagy veszedelem származzék.

Ha a családról beszélünk, akkor elsősorban gyermekekre gondolunk, különösen a fiatalokra akik legjobban rászorultak arra, hogy tehetetlenségükben megvédjük őket mivel pedig az apróságokkal a legelső sorban az anyák foglalkoznak, olyan intézkedéseket kellene tenni, amelyek az anyák figyelmét hívják fel azon tennivalókra, amelyeket akkor kell foganatosítani, ha gyermekeinket valami baj éri. Arra kellene tehát törekedni, hogy az első segélynyújtás tanai a csalá-

lak körébe is befurakodjanak. Különösen a nők taníttassanak ki az első segítségnyújtás tanaira. Ez által nagyon sok bajnak vennék elejét. Hiszen az első segítségnyújtás szabályainak ismerete nagyban növeli az öntudatot és nem hiszem, hogy az az anya, aki tudja, hogy mit kell tennie a megsebesült gyermekkel, annyira megijedjen a bajtól, hogy elveszítse a fejét és olyat tegyen, ami csak növeli a bajt, amely már ugyanis reá nehezedik a dédelgetett és annyira szeretett gyermekre. A nagyobb gyermekek kioktatásával minden vonalon az állam is foglalkozik. De még nem elég intenzíven. A legtöbb iskolákban, különösen azokban, amelybe a felnőtt ifjuság jár, mindenütt tanítják az első segítségnyújtást. De sajnos nélkülözzük a tanítás azon fejezeteit, amelyek alkalmasak arra, hogy már a szegény piciny gyermek lelkébe beécsöpögtesse azt a tudatot, hogy bajba esett társaihoz segíteni kell. Pedig éppen a gyermek fogékony lelke alkalmas arra, hogy megtanulja, ha játszás közben vagy akár az utcán valakit baj ér, nem kell fejvesztetten ide-oda kapkodni, a bajt eltitkolni és olyanokat tenni, amiknek alkalmazását csak haszon követi és amit a gyermekkel is meglehet

T Á R S A.

Erzsébet királyné és a magyarok*).

— Clara Tschudi után németből —
Közlő: Dr. Koncz Mihály.

Csendesen foglalta el helyét (hoszszabb betegség után) a császárnő újra az osztrák udvarnál; császári férje a szerencsétlenség néhez napjaiban tanulta megismerni az ő értékét.

Zsófia főhercegnő terve a Habsburg házra nézve most már másodikban váltak végzetessé, Ferencz Józsefnek újra felnyílt a szeme, hogy az ő befolyása, úgy országai sorsára, mint családi életére nézve nem volt szerencsés.

Erzsébet férjének barátnője lett. Házaságuk későbbi éveiben igen gyakran megkérdézte őt a császár politikai ügyek felől is és kérte tanácsát. Készségtelen, hogy igen nagy befolyást gyakorolhatott volna férjére, ha akart volna.

De nem törekedett arra, hogy politikai szerepet vigyen, sőt irtóztott a poli-

*) A svéd író Erzsébet királynéről irt jeles történelmi még esseyeből egy részlet. Azért is érdekes, mert az író hazánktól igen messzire eső honból való s így teljesen tárgyilagos.

tikai cselekvényektől. Ha valaki is lépett önvetítette, tartózkodás megakasztásából, ez csak azért történt, hogy békítőleg lépjen közbe.

„Nem érdeklődöm a politika iránt s nem is helyezek rá nagy súlyt” szokta volt mondani. „A politikusok azt hiszik, hogy ők csinálják a történelmet, holott ellenkezőleg, ők azok, kiket az események folyása véletlenül lép meg. Minden ministerium már keletkezésének pillanatában magában hordja a bukás csiráját.

Az egyedüli dolog, amire a diplomácia képes az, hogy a zsákmányt a más orra elől elkaparítsa. Ami pedig történik belső szükségességből történik, mert az idő azt magával hozta.”

Ha nem szívesen avatkozott is a politikába, másrésztől igen jó volt értesülve mindarról ami történt. Egyik fő jellemvonása volt, hogy nagy érdeklődéssel olvasta a brosurákat, melyek a császár politikáját gáncsolták s hogy nyíltan kifejezte elismerését olyan művek iránt is, melyek férjének birodalmában el voltak tiltva*).

Mindazonáltal volt a politikának egy vidéke, mellynél az ő politikai befolyását igen sokszor latra tette s ez Magyarország jövőjének a kérdése volt. Örömben, bá-

*) Ezek közt említhetjük a „Zerfall Österreichs” és Horváth „Függetlenségi harc” történetét.

nathan együttértett e nemzettel.

Amikor már erősen tudták be, hogy a politikával nem törődött. Magyarországon ellenkezőleg igen jó hatást tett az a tudat, hogy a királynő mindig érvényesítette befolyását, ha Magyarország ügyéről volt szó.

Az 1849-iki véres eseményekre vonatkozólag mondotta Horváth Mihály történetírónak, a kit évekig tartó száműzetése után kihallgatáson fogadott; „Figyeje el, ha nekem vagy férjemnek hatalmunkban állana, mi volnánk az elsők kik ama szerencsétlen idők elítélteinek és kivégezetteinek életét visszaadnók!”

S midőn Ausztria 1866 évben azon a ponton volt, hogy Itáliát elveszti, ő mondatta Andrássy Gyulának: „Ha dolgunk Olaszországban rosszul mentek az engem elszenvedt. Ha azonban Magyarországot érne szerencsétlenség, az nekem halálem lenne.”

Bárhol tartózkodott is, mindig magyar királynénak érezte magát. Egyszer Gastein fürdőben töltött egy nyarat. Udvartólgye társaságában kirándult egy közeli hegyre, melynek csúcán egy kilátó házacska volt.

Az urhölgyek beléptek a házacskába. Az asztalon kinyitva feküdt a vendégek könyve, melybe a látogatók neveiket beírni szoktak.

(Folyt. köv.)

értetni kellő keretben és élénk előadásban.

Aki azt hiszi, hogy azt követeljük, hogy a fiatalságba tölcserrel töltsék az orvosi tudományt, az csalódik. Mi csupán azt tartjuk célszerűnek, hogy oktassuk ki a gyereket épen úgy, mint a felnőttet arra, hogy mit nem szabad tenni baleseteknél. Annyi rossz szokás terjedt el, annyi vétkes babona nyomja el a helyes intézkedéseket és gondolkodást az életben különösen akkor, ha bajjal állunk szemben, hogy bizvást állíthatjuk, hogy számtalan esetben egyszerű eljárásokkal megmenthetjük az életét annak, akit helytelenül alkalmazott kinzással megölkünk vagy egész életére szerencsétlenné teszünk. Hiszen a legtöbb ugynevezett művelt ember sem tudja:

hogy nem szabad a sebre tiszta kötszeren kívül egyebet tenni, tehát meszet, falevelet, pókhálót, földet, ganéjt a sebre tenni ártalmas, mert ezek súlyos vérmérgezést idézhetnek elő,

hogy nem szabad, hogy a vérző sérült nyugtalanodjék, mert elvérezhetik, míg ha nyugton marad, a vérzés magától is elállhat,

hogy nem szabad, a ficamodott vagy tört testrészt huzogatni, nyomogatni, beigazítani akarni, mert ehhez csak az orvos ért,

hogy nem szabad, a görcsös betegeket lezorítani, vízzel leönteni, a hüvelykujját kifeszíteni, mert ez csak növeli a görcsöt,

hogy nem szabad, az ájult, vagy gutaütött embert körülállni, mert jó levegőre van szüksége,

hogy nem szabad a vízből kifogott egyént fejére állítani, stb.

Már ebből a néhány példából is kiviláglik, hogy a bajt elkerülni nem nagy mesterség, csak az szükséges, hogy az első segítségnyújtás alaptételeire legyen, aki az embert figyelmeztesse. Ezeket a figyelmeztetéseket elfogadja, emlékeztetébe vési és meg is tartja fiatal gyermek is, ha őt kellő formában világosítjuk fel arról, amit vele megértetni akarunk.

Nagyon természetes, hogy az első segítségnyújtásban hivatott mesterek az orvosok és épen azért, a háziorvos, aki bizalmasa, kell, hogy legyen a családnak, az anyának és a gyermekeknek, hivatott első sorban a segítségnyújtás tannainak terjesztésére a családban. S ha működésében még segítségére jó tanfolyamokkal, előadásokkal, mutatóvanyokkal, figyelmeztetésekkel és megfelelő rendeletekkel az álladalom, a hatóság és a társada-

lom, akkor nyugodtan tekinthetünk a jövőbe, mert elfog következnia az az idő, amidőn a családban előforduló balesetek alkalmával a segítségnyújtásra kioktatott apa, anya és gyermekek a háziorvos megérkezéig elvégzik azt, amire a hirtelen megbetegedett családtagnak szüksége van.

Az első segítségnyújtása közben eszközökre is van szükség, amelyeknek egy házbanszem volna szabad kiányoznia. Egy kis kötszer, egy-két olcsó gyógyszer az, amire minden házban, különösen vidéken, ahonnet messzire van az orvos és gyógyszerész, szükség lehet. Ezekről az eszközökről, azok célszerű elraktározásáról és a velük való bánásmódról alkalmilag ismét mondunk néhány jó szívből jövő szót.

Hogyan támad tűz?

— Tüztől- káté — 2.

Tűz támad, ha ágyban fekvő égő gyergya mellett újságot olvasunk és az újság ráesik az égő gyergyára. Ha a község beleső területén szeles időben csépel-tetünk és ilyenkor dohanyozunk vagy kénes gyujtót ejtünk el.

Tüzet okozhat a kályhából kipattanó szikra is vagy a petróleumlámpa felborulása vagy felrobbanása.

Tűz támad, ha a mezei munkások pásztorok és kirándulók keleti körűl nem árkolt vagy kövekkel körűl nem kerített helyen tüzet raknak, melyet a sütés vagy főzés befejezte után el nem oltanak, hanem égve hagyják. Ha a kénes gyujtót fülünk mellett tartjuk. Ha a kénes a takarmányjal megrakott szekér tetején pipázik.

Ha náddal, zsuppal vagy faszindely-lyel fedett házak között és kazalok s boglyák közelében lövöldözünk vagy tüzet rakunk.

Ha a kéményt nem seprük elég gondosan és ennek folytán kigyulad és az égő szurokdarabok a házakra hullanak. Ha az oltatlan meszet víz ér. Ha kőszemet, sarjút, friss szénát, lóherét nagy mennyiségben felhalmozunk.

Ha a kereskedő lópor, petróleum, benzín és egyéb robbanó anyagok között dohanyozni vagy nyitott világítóval jár. Ha a gépész az olajos rongyokat és kócot nem vas vagy agyagedényben tartja, hanem faládaon összehalmozza. Ha a kereskedő rakományban a kénes gyujtót dobozat egyenlőre keresztül. Ha a nap sugarai az üveg ablakon oly sokszor előforduló lencsén keresztül valamely gyulékony tárgyra esnek s azt meggyujtják.

Ha a világítógázzal telt helyiségben égő gyufával lépünk. Ha a villamosvilágításnál rövidzárlat támad. Ha szárazfűtőzég fölött vagy fenyőfa mellett tüzet rakunk. Ha ellenségünk vagy a kiutasított csavargó boszúból vagy betegségéből származó gyönyörűségből ránk gyujtja a házat. Ha a lokomotív kűrtjéből kiszálló szikrák vagy salakdarabok gyulékony anyagra, száraz fűre, kalászkra, erdőbe vagy háztetőre hullanak. És ha villám sújtja az épületet.

UJDONSÁGOK.

— Hálózás. A csongrádi intelligenciának ismét gyásza van; egy minden tekintetben talpig becsületes, korrekt úri ember Sordovány János nyugalmazott kir. járásbíró hunyt el a f. hó 6-án d. e. 9 órakor. Annyi tény, hogy Sordovány János halálával nem csak nejét és rokonait borította gyászba, hanem a csongrádi intelligens társadalom is fájdalommal gyászolja, mert benne egyik tevékeny tagját veszítette el. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Öz. Sordovány Jánosné Baghy Mária mint feleség, öz. Baghy Gerőné, mint anyós. öz. Regényi Istvánné, Sordovány Jozefin, mint testvér, öz. Thomka Gyuláné Baghy Etel, öz. Humayer Károlyné Baghy Emilia, mint sógornői, Baghy Sárika, Baghy Rózsika, Humayer Erzsike, mint unokahugai és Baghy Lajos, mint unokaöccse úgy a maguk, mint a még számos rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető férj, jó testvér, sógor s nagybácsinak Sordovány János nyug. kir. járásbírónak életének 70-ik, boldog házasságának 20-ik évében rövid szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után f. hó 6-án d. e. 9 órakor történt elhunytát. A drága halott földi maradványait f. hó 7-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszentalteni. s f. hó 8-án d. u. fél 4 órakor a csongrádi temetőben levő családi sírba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 7-én reggel 8 órakor fog a róm. kath. főtemplomunkban a Mindenhatóknak bemutatni. Csongrád, 1908. november 6-án. Áldás és béke lebegjen hamvai felett!

— A Csongrádi izr. hitközség költségvetése. A napokban állapította meg a hitközség közgyűlése a jövő évi költségvetést. Szükséglete 7300 korona. Különböző bevételeiből 2800 korona áll a község rendelkezésére és így hitközségi adó címen 4500 koronát kell kifizetni. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük a közgyűlés azon tapintatlanságát, miszerint az adókövető bizottságba, amely 8 tagból áll, majdnem csupán rokonokat választottak be. A beválasztott rokonok névsora, dr. Grósz Arnold, Boér Jakab, Szendrői László, Lővi József, és fia Lakos Emil, veje Klein Ferenc, Ezen a fontos jelölő gyűlésen hét tag vett részt.

— Védekezés a vörheny ellen. A veszedelmes fellépett vörheny járvány ellen erélyes intézkedéstoganatosított dr. Boér Antal járási főorvos a községi orvosi karral egyetemben. Elsősorban is, hogy a járvány terjedését megátolják, igen helyesen az összes városi elemi iskolákat bezáratták. Mint hallottuk a helybeli áll. leány iskolánál is fordultak elő gyanus esetek, de ott erélyes intézkedést nem kellett foganatba venni. Annyit tudunk csak, hogy dr. Dékány Béla községi főorvos a saját kis lányait nem engedte feljárni az áll. polg. leányiskolába, de akkor, hogy van az, hogy a többieknek meg megengedik az iskolába járást?

— Hegyi Antal ismét kivándorolni készül. Hegyi Antal volt csongrádi plebános a napokban egy pörös ügyben Szegeden időzött, ahol a Szegedi Híradó tudósítójának a következő nyilatkozatot tette: —Vegtelenül szeretem Csongrád derék, jó magyar népét, de evvel a hatvan esztendővel a vádalon visszavágyom Amerikába és nem is nyugszom addig, míg vissza nem megyek. Amerikában szükség-

udvari tényképész műtermé Csemegi Károly utca 4 szám már most állandóan hétköznapon is a n. é. közönség rendelkezésére áll. Gyermekfelvételek csak d. e. 9 órától d. u. 3 óráig.

☒ ☒ ☒ Műtermem igen jól futve. ☒ ☒ ☒
egjobb sikerrel eszközöltetnek.

Gárdi Imre

Felvételek bármily borus időben a

Menyasszonyi képek kedvezményes árban készíttetnek.

gük van énám: a véreinknek, akiknek az érdekében még sokat tehetek hátralevő éveim alatt. Római katolikus árvaházat és zárdát akarok létesíteni, erre ott nagy szükség van. Egy amerikai magyar milliomos és egy-két főpap támogatnak tervem kivételében. — A lapudósítónak arra a kérdésre, hogy ha itthon megválasztanák képviselőnek, vállana-e mandátumot, Hegyi Antal kemény határozottsággal így felelt: — Sohasem vállalnék. Négy és fél évig éltem Amerikában és a tengerentúli élet olyan hatással volt reám, hogy azóta nincs itthon egy nyugodt napom: folyton visszavágyom. Itthon mindjobban érzem az élet nyugtát és nem találok meg azt a munkateret, mely lelkemet kielégítené. Politikai, hirlapírás nem is nekem való már, mert én lelkész akarok maradni és mint lelkész, Amerikában nagy misszió vár reám.

— A központi elemi iskola megnyitása. A központi II. és III. a) fű osztályok (osztályvezetők: Blázsik Mihály és Sarka Ödön) kivételével a központi elemi iskola minden osztályában a tanítás 7. és 9-én újból kezdetét veszi. Az érdekelt szülőket ez uton is felhívja az iskola igazgatósága, hogy a gyermekeiket 8 és 9-én reggel ismét az iskolába küldjék.

— Téli fürdőrend a gőzfürdőben. Nov. 10-ától kezdve a csongrádi gőz és kád-fürdőben szerdán egész nap a férfiak, csütörtökön egész nap a nők fürdenek. Pénteken 30 krajcáros olcsó gőzfürdő is lesz, még pedig d. e. a férfiaknak, d. u. a nőknek. Kád-fürdő szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton van nyitva. Fürdeni reggel 6 órától este 7 óráig lehet.

— Beküldetett. a f. évi Posta- és Távirat Rendeleték Társ 45. számában 57109. szám alatt közzétett rendelet értelmében 1908. évi okt. hó 1-től kezdve az összes posta (és távirat) hivatalok a naptárban piros betűvel jelzett összes ünnepnapokon a vasárnapokra megállapított szolgáltatást tartják meg a hivatalos órákat d. e. 8-11-ig d. u. 2-3 óráig tartanak. Táviratok, ajánlott levelek feladhatók és a távbeszélő használható.

Szöke Pál, m. kir. póstamester,

— „A házi orvos” címmel a fővárosban kiváló orvosi szaktekintélyek közreműködésével dr. Furst Zsigmond szerkesztésében egy hónaponta megjelenő népszerű egészségügyi folyóirat indult meg. A lap az egyéni, családi és társadalmi higiénia körében eső minden kérdéssel foglalkozik, tehát emberbaráti és kulturális missziót van hivatva teljesíteni. Első számának tartalmából a következőket emeljük ki. Bevezető cikkét dr. Bród Miksa a kiváló szakíró írta, dr. Gerlóczy Zsigmond egyet. magán tanár, A koleráról és az ellene való védekezésről, dr. Kocák Aladar a B. O. M. E. igazgató-íróorvos, Első segítségnyújtás a család körében, dr. Kemény Ignác ny. cs. és kir. törzsorvos, A gyermekek nemű felvilágosításáról, dr. Reiszmann László nőorvos A hőszámról, Rónai Mihály állatorvos, A lóhúsról, dr. Réti Béla az elektromágneses gyógyintézet vezető orvosa, A villamosság a gyógyászatban címen stb. írtak nagyérdemű és tanulságos cikkeket a lap kiadótulajdonosa Molnár M. Lajos Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI. Andrassy-ut 27. sz. alatt van. Előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fillér.

— A budapesti cabarett. Az idei színházi szezon — már csak a nagy konkurencia miatt is — rendkívül mozgalmasnak ígérkezik. De nem csak a színházak vetélkednek egymással, hanem verseng a sok cabaret is, hogy minél

több szórakozást és gyönyört nyújtson a publikumnak. És a közönségben soha nem volt a mulatozási kedv oly nagy, mint most. Az intímabb és ennél fogva szórakozásra alkalmasabb mulató helyek közt első helyen áll a budapesti Teréz-köruti Cabaret-bonbonniere, amelynek kitűnő író és művész gárdájával egyik sem veheti fel a versenyt. Míg a többi cabaret-színpadon havonként változik a műsor — a Bonbonniere-n hetenként új programot adnak. Állandóan 3-4 aktuális színpadi darab, 2-3 kis bohózat és 25-30 chansón van műsoron. Válogatott szám valamenyny. Ez idő szerint egy operett-paródiát adnak szenzációs sikerrel. „A háromszemélyes agy” címen. A modern operett gyártást kifigurázó újdonság tele van szemből-szemből paródiával. „A suszter inas dala” és „A pesti policáj” című képlet népszerűsége már az utcára Dr. Szalai József igazgató konferenciáit és estéről-estére frenetikus hatást ér el saját szerzeményű szatirikus verseivel. A közönség ki nem fogja a nevetni valóból. Ez az a Bonbonniere legnagyobb erőssége mert sohaolt ennyi mókát nem találtaak fel egy este, mint itt, már pedig az ilyen helyhez ugy a főváros, mint a vidéki közönség bü szokott lakni.

— Kis szerencsésje nagy. Miért legnépszerűbb e 3 sorsjegyet az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet a Kiss bankházban, akkor meg fogja tudni, a Kiss bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztálysorsjegy fő-elárusító helye. Huzás már nov. 19-én! ajánlatos t. olvasóinknak, hogy tegyeek szerencsekísérletet és vegyenek a teljesen megbízható és előzékeny Kiss Károly és Társa bankházában, IV. Kossuth Lajos-utca 13. sorsjegyet, mert Kiss szerencsésje nagy.

CSARNOK.

Chicagótól St. Louisig.

Amerikai utirajz.

3.

Írta: Vértési Karoly.

Tanyaköz, szétszórt házu falu, köházak és faházak, hót, világosságot elzáró fatáblákkal, fűvázás gazdasági épületek, ereszetes toldalékok, lankás eresszel, tornácos tanyai lakok, majorságok, tanya-közök, rőzserakások, gazdasági kisebb-nagyobb telepek, magtárak, melyekben vigan lakmároz a fát furkáló egér. Gyepes udvarok, facsonportok, tanya-udvarok nagy férőhellyel, a mertie a szem-ellát, mindenütt a föld kincsenek a magtára van. A meghonosított, falánk veréb haszontevése felett, napirendre tértek már. Azontul, a pusztákon, szürke roppant rónákon, hol a hangtalan csend uralkodik, a tőlünk szeliden átkerült ló és szarvas-marha, félig vad állapotban. Apro-cseprő földterületek ott népszennek. A lacas jószág nagy számban. Szabad mező a fejlődő csikóknak, a voboroknak szabad földjez, ahol a nyúl-kedvük szerint vagtat-hatnak.

Három cowboy, Winters Fred, Reardon James és Tucker William, indol e sorokat írta. King F. A. minimos, ígért 10.000 dolláros tartalmaz az emve-rése van a utban, ez lesz a világ legnagyobb lófuttatása. Éjszak Amerikán át az egyik világtengertől a másik világtenger partjáiig terjed a háromezer mérföldes lóverseny. Naponta harmincöt mérföldet akarnak megtenni s kilencven nap alatt

Csendes-tenger partjától, New-Yorkban lenni.

Az indóházakon táblák jelzik az egyik várostól a másikig való távolságot. Hegves végű papirzacskóban pattogatott kukoricát, nyers paradicsomot is árulnak az első osztályú utasoknak. Azért csak az első osztályúknak, mert az itteni vasutakon csak egy osztály van és a gusz-tusról, Amerikában sem lehet disputálni. Egy aranyfogu hölgyecke, vigan ropog-tatja a kipattogatott fehér szemeket.

Kiszálláskor, udvarias kalauz emeli ki a kocsiból a gyermekeket, számolyt tesz a kislányok lába elé, mikor fellépnek. Nem tudnak még nagyot lépni, de már kortekednek. Városi kalapjuk szalagján, a kisebb ismét választás alá kerülő Roosevelt elnök neve van.

Többen rándolnak ki Chicagóból a falura, farmokba, friss levegőt habzsolni, a gazdaság után nézni. A farmer neje ért ahhoz, de a kijáró, nyaraló városi asszony nem. Egy amerikai élcet ballottam erre vonatkozólag, elmondom. Azt mondja az urnó a szánó-vevőjének.

Nem érted, miért szeretlek ti a városba gyakran bemenni, mikor itt kinéző pompás levegő van, ezen a zöld mezőn még mindig vagyok igazán.

Ugy vélekednek az ökreink is.

Más, szinte amerikai íz.

Panaszkodik a fejő asszony az urnó-nak, hogy a tarka neud ad már tejet, hozzáteszi, hogy az ma van először.

Nem is állítják ki ezt, mondja rá az urnó. Nektek az állatokat, már borju korukban kellene arra szoktatni...

Tovább megyünk. Sok szerencsét látok. Megtudom, hogy Illinois államban 85.000 színes bőrű van. Mondják, hogy az alig valamivel nagyobb Missouriban megegyezik annyi van, főképpen St. Louis-ban a világiállítás alkalmából sok ment oda munkát keresni.

Semmiről sem nevezetes helyek, kisebb-nagyobb iparúzó városok, vasuti elágazások csomópontjai, whiskit égető helyek váltakoznak szemben a vonat gyors járásakor. Errefelé lakik farmokban a gazdaság, mely magokban szorja kincseit mind a két oceánon túlra is. Az illinois prairie-n, nagysíkságon haladunk keresztül. Egyhangu tájképek, végtelennek látszó rónaföld, hosszú kocsik rajta.

6628.908.

Hirdetmény.

Csongrád község 1908 évi közpénztári II-ik költségvetési előirányzata az 1908 évi november hó 1-től 1908 évi november hó 16-ig közzemlére ki van téve.

Ezen költségvetési előirányzat ellen a községi előjárásnál észrevételek adhatók be.

Csongrádon, 1908 október 31-én,

Kovács Elemér,

jegyző.

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

Magyarország legjobb söre a

„Kőbányai Dreher-sör”

Binét Sámuelnél kapható. Viszont elárusítóknak árkedvezmény

naponta friss töltésű, legjobb minőségű Korona és márciusi sör üvegekben és hordokban

**Egy jó karban lévő
asztali takaréktűzhely és egy
kályha**

minden elfogadható árban eladó, hol megmondja a kiadóhivatal.

**Szőlő-
oltványokat**

szállít, faj-
jisztságáért
ótállva leg-
tdusabb vá-
lasztékban a már évek óta elsőnek és legmeg-
bizhatóbbnak ismert

Köküllőmenti első szőlőoltványtelep

Tulajdonos; **Kaspari Frigyes.**
Medgyes 74 sz. Nagyküküllő megye.

Tessék képes árjegyzéket kérni!
Az árjegyzékben található az or-
szág minden rétegéből érkezett elis-
merő levelek, ennél fogva minden
szőlőbirtokos megrendelésének meg-
tételé előtt az ismerős személyisé-
gektől úgy szó, mint írásbelileg bi-
zonyosságot szerezhet magának fenti
szőlőtelep feltétlen megbízható ságáról

Köhögés!

Aki az egészségét szereti, az megóvja.
5500 hiteles bizonylatok bizonyítják se-
gélyt hozó eredményt.

Kaiser-féle MELL-KARAMELLÁKRA
a három hársfáról.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva köhögés, rekedt-
ség, katarus, elnyelkésodás, górcs és számarhurutos
bántalmaknál.

Egy csomag 20 fill. Egy üveg 80 fill.
Csongrádon kapható: Wiesner Lajos, Löw Adolf,
és Barna Henrik urak gyógyszerüzében.

Fehér és kék evő

BURGONYÁT

bármilyen mennyiségben eladok

Bartha István,
terménykereskedő,

Brassó.

AZ „ÜSTÖKÖS“

a legjobb magyar vicclap. Hetenként 20
oldal, színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet
elő az „Üstökös“-re, ha csak 1/4 évig is
ingylen kapja a tavalyi 1907. évi teljes
bekötött évfolyamát, csak a bekötésért
számítunk fel 2 koronát. Kívánatra meg-
küldjük az 1908. január 1-től megjelent
számokat is 3 koronáért.

Előfizetési árak:

1/4 évre (okt. dec.)	3 kor.
1/2 „	6 „
1 „	12 „

Utalványcím:

„Üstökös“ kiadóhivatala
Budapest.

Pliszirozó intézet Szentesen

Nagy Mihályné Szentesen, la-
kik a régi zsidó iskola utcában
Bene kőműves házában. Ajánlja a
t. közönségnek pliszirozó intézeté-
ben készülő szép, olcsó és gyors
pliszirozó munkáit.

Sirup pagliano a legjobb vértisztítószer. Fel-
találója Girolamo Pagliano florenci tanár 1828 óta
állítja elő. Sirup Girolamo Pagliano a legjobb és
legbiztosabb hashajtószer, mely 1838 óta sok ezer
családnál a legjobb eredménnyel használtatik. Or-
vosi rendeletre minden jobb gyógyszerüzében kap-
ható. Megszünteti a székrekedést és annak kö-
vetkezményét, mint vértorlódást a fejbe, stb. elő-
mozdítja az anyagcserét és vértisztítón hat bőrki-
ütések sz. köszvényénél ötb. Megrendelések in-
tézendők Girolamo Pagliano tanár, Florenz, A 11
Via Pandurfini. Elismerő levelekkel és prospektust
ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség Dr
F. Herzig Wien IX. Löblichgasse 4. Gyógyszer-
tárak fölerakatként kedvző feltételek mellett ke-
restetnek.

**Réthy-féle
pemetetű cukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és
határozottan Rethy-félet kérjünk, mi-
vel sok haszontalan utánzata van.
1 dohoz 60 fillér.
Csak Réthy-félet fogadjunk el.

Iskola könyvek

író és rajzszerek

legoicsóbb

→ bevásárlási forrása ←

Weisz Márk

23 év óta fennálló könyv-

→ kereskedése. ←

Tisztasága 30.000 koronával
szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztí-
tatható, csakis

Schlecht szappannal

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott
beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak
eredménye. Mosóereje rendkívül, szavatolt
tisztaság és ment minden ártalmas keveréktől. Gond
nélkül használható tehát minden tisztítási
célra, még ott is, hol közönséges szappan
felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság
szükségessé válik.

**Ifj. Zsoldos Ferenc üzlet-
telepén, Szentesen**

mindenféle építkezési anyagok, ugymint
épületfa minden fajta téglá
és cserép bármilyen menyi-
ségben

a legjutányosabb árban kaphatók.

BUZIASI PHONIX

Kitűnő hatásu vese és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESITETT,
rendkívül üdítő asztali viz.
Üdit, gyógyít! Orvosilag ajánlva.

Ivógyógyászatra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence
idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a
kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.